

ZN WSH Zarządzanie 2015 (4), s. 261-275

Oryginalny artykuł naukowy
Original Article

Data wpływu/Received: 27.12.2014

Data recenzji/Accepted: 19.01.2015/15.02.2015

Data publikacji/Published: 2.12.2015

Źródła finansowania publikacji: środki własne Autora

DOI: 10.5604/18998658.1186438

Authors' Contribution:

- (A) Study Design (projekt badania)
- (B) Data Collection (zbieranie danych)
- (C) Statistical Analysis (analiza statystyczna)
- (D) Data Interpretation (interpretacja danych)
- (E) Manuscript Preparation (redagowanie opracowania)
- (F) Literature Search (badania literaturowe)

mgr Henryk Wojtaszek ^{A B D F}
Politechnika Częstochowska

**SPOSOBY POPRAWY EFEKTYWNOŚCI PROCESU
ZATRUDNIANIA MŁODYCH BEZROBOTNYCH**

**WAYS TO IMPROVE THE EFFECTIVENESS
OF RECRUITMENT OF YOUNG UNEMPLOYED**

Streszczenie: W niniejszym opracowaniu omówiono podstawowe pojęcia z zakresu bezrobocia. Przedstawiono wyniki badań dotyczące młodych bezrobotnych od 18. do 35. roku życia.

Słowa kluczowe: bezrobocie, młodzi bezrobotni, urząd pracy

Abstract: This publication discusses the basic concepts of unemployment. The results of research in the field of unemployed of young people between 18 and 35 years of age are presented.

Keywords: unemployment, young unemployed, the labor Office

Wstęp

Co roku przybywa coraz więcej osób bezrobotnych. W dzisiejszych czasach skończenie wymarzonego kierunku studiów nie gwarantuje podjęcia pracy. W najtrudniejszej sytuacji są osoby młode, kończące szkołę, bez żadnego doświadczenia. Pracodawcy nie chcą zatrudniać osób bez doświadczenia. Związane jest to z panującym bezrobociem, które w Polsce wynosi 11,4% (na dzień 1 listopada 2014 roku)¹.

Bezrobocie to jeden z najpoważniejszych problemów społeczno-gospodarczych na świecie. Od dawna stanowi przedmiot zainteresowania i dyskusji socjologów, politologów i ekonomistów. Głównie skupiają oni swoją uwagę na konsekwencjach tego zjawiska.

Urząd pracy to miejsce, które powinno się kojarzyć z uzyskaniem oferty pracy zwłaszcza dla młodych bezrobotnych w wieku od 18. do 35. roku życia. Wydawałoby się, że zaraz po uzyskaniu kwalifikacji do wykonywania określonego zawodu poszukujący pracy udają się tam w celu znalezienia pracy. Tymczasem okazuje się, że w dzisiejszych czasach młodzi bezrobotni, czyli osoby pozostające bez pracy, nie kojarzą tego miejsca ze znalezieniem pracy.

Zapewne warto byłoby rozważyć istotę zarządzania kompetencjami młodych bezrobotnych w taki sposób, aby faktycznie odczuwali kierunek właściwych działań.

1. Podstawowe pojęcia z zakresu bezrobocia

W ujęciu makrospołecznym bezrobocie można analizować podmiotowo i przedmiotowo. W ujęciu podmiotowym bezrobocie to „stan beczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość do jej podjęcia, dla których podstawą egzystencji są dochody z pracy, w ujęciu przedmiotowym oznacza niezrealizowaną podaż pracy, będącą rezultatem nierównowagi między podażą siły roboczej (zasobów ludzkich) a popytem na pracę (chłonność zatrudnieniową gospodarki)”².

Bezrobocie to zjawisko polegające na tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy, poszukujących pracy i akceptujących istniejący poziom wynagrodzenia nie znajduje zatrudnienia. Można je rozpatrywać w skali makro i mikro. Z bezrobociem w skali makro mamy do czynienia w sytuacji, gdy na określonym obszarze geograficznym znaczna liczba osób zdolnych do podjęcia pracy pozostaje poza zatrudnieniem. Natomiast bezrobociem w skali mikro jest utrata pracy z powodu braku kwalifikacji lub innych umiejętności pozwalających objąć i utrzymać dane stanowisko³.

Bezrobotnym w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jest osoba poszukująca zatrudnienia, która:

- ukończyła 18. rok życia,
- nie osiągnęła wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

¹ Według danych GUS na dzień 1.11.2014, <http://www.bankier.pl/gospodarka/wskazniki-makroekonomiczne/stopa-bezrobocia-pol> [dostęp: 26.12.2014].

² K. Młonek, *Tradycja badań bezrobocia w Polsce – zagadnienia metodologiczne*, „Wiadomości Statystyczne” 1992, nr 6, s. 1.

³ A. Solak, *Problematyka pracy i bezrobocia w kontekście funkcjonowania rodziny*, Wydaw. WSP TWP, Warszawa 2010, s. 31-33; M. Armstrong, *Jak być lepszym menadżerem*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1997.

- aktualnie nie uczy się na żadnym szczeblu kształcenia lub nie jest skierowana na szkolenie przez PUP,

- jest zameldowana lub pozostaje w Polsce legalnie lub jej pobyt może zostać zalegalizowany (azyl polityczny, karta stałego lub czasowego pobytu, obywatele UE)⁴.

Podstawowym miernikiem poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli ukazywana w procentach relacja pomiędzy liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych a liczbą osób czynnych zawodowo (to jest zdolnych w prawnie określonych warunkach do podjęcia pracy). Ta ostatnia grupa obejmuje wszystkich zdolnych do pracy w wieku od 15 do 65 (kobiety do 60) roku życia – to znaczy także bezrobotnych. Osoby nieosiągające lub przekraczające wymienione granice wieku stanowią odrębne kategorie, nie związane z pojęciami bezrobocia⁵. W literaturze przedmiotu można znaleźć wiele rodzajów definicji bezrobocia. Oto kilka z nich:

- bezrobocie frykcyjne – to rezultat ruchu zatrudnionych na rynku pracy. Występuje w każdej gospodarce, również w warunkach pełnego zatrudnienia. Zakłada, że ludzie zmieniają swoją pracę, przenoszą się do innej miejscowości i pozostają krótko na lokalnym rynku pracy. Jest ono niezmiernie korzystne dla gospodarki, ponieważ umożliwia znalezienie w krótkim czasie potrzebnych pracowników,

- bezrobocie koniunkturalne lub recesywne – występuje, gdy pojawia się spadek popytu współczynnika produkcji oraz aktywności gospodarczej,

- bezrobocie strukturalne – wynika z nieaktywności struktury podaży i popytu na siłę roboczą. Wynikać może z szybkich zmian strukturalnych zachodzących w gospodarce, za którymi nie nadąża szkolnictwo zawodowe, średnie i wyższe. Występuje także wówczas, gdy zasoby kapitałowe są niewystarczające dla zaspokojenia potencjałów pracy,

- bezrobocie technologiczne – bezrobocie wynikające z postępu technicznego automatyzacji i mechanizacji procesów wytwórczych. Występuje głównie wtedy, kiedy tempo wzrostu gospodarczego jest niskie, a inwestycje mają najczęściej charakter modernizacyjny, prowadzący do wzrostu i unowocześnienia produkcji przy spadku zatrudnienia. To najczęstszy typ bezrobocia występujący w krajach rozwijających się, w których gospodarka zostaje zmodernizowana na zasadzie standardów zachodnich, w których większą część pracy ludzkiej zastępują maszyny.

- bezrobocie sezonowe – jest efektem zmiennych amplitud aktywności gospodarczej występujących w różnych porach roku. Głównym powodem bezrobocia sezonowego jest zmiana warunków klimatycznych,

- bezrobocie cykliczne – powstaje poprzez spadek zagregowanego popytu w gospodarce. Czasami utożsamiane jest z bezrobociem koniunkturalnym, które w argumentacji jego powstawania nawiązuje do podobnych wskaźników ekonomicznych⁶.

Na rozmiar zjawiska bezrobocia wpływ mają czynniki społeczne, ponieważ jest to zjawisko powstałe w społeczeństwie. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki krajowego rynku pracy. Związane jest z poziomem

⁴ Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227, z późn. zm.

⁵ M. Seweryński, J. Wojtyła (red.), *Spółeczne aspekty bezrobocia. Skutki i przeciwdziałanie*, Wydaw. Uczelniane Akademii Ekonomicznej, Katowice 2002

⁶ S. Chodorowski, *Bezrobocie*, BPS, Wrocław 2006, s. 3; T. Borkowski, A. Marcinkowski, *Socjologia bezrobocia*, BPS, Warszawa 1996, s. 2.

nowych inwestycji i trwałym zatrudnianiem pracowników w nowo powstałych i nowoczesnych zakładach pracy sektora publicznego lub prywatnego.

Istnieją problemy z zebraniem rzetelnych danych, dlatego że osoby pracujące nielegalnie mogą rejestrować się jako bezrobotne celem osiągnięcia korzyści z systemu pomocy społecznej, osoby zdolne do pracy, którym niesłusznie przyznano renty z tytułu niezdolności do pracy, nie pracują, choć są zdolne do pracy, nie znajdują się jednak w statystykach bezrobocia. Zdarza się, że w gospodarce centralnie planowanej, rzadziej w rynkowej, zatrudnienie jest niewspółmiernie duże do potrzeb firmy – taką sytuację nazywamy bezrobociem ukrytym. Osoby te można byłoby zwolnić, nie powodując większych strat w gospodarce, nie figurują one jednak w statystykach bezrobocia.

Umiejętność zarządzania kompetencjami na rynku młodych bezrobotnych jest bardzo ważna i potrzebna dla zachowania prawidłowej działalności elementów systemowego wsparcia na rynku pracy. Zarządzanie kompetencjami tychże bezrobotnych jest wyjaśniane jako pokazywanie kierunków zagospodarowania ich potencjału pracowniczego na rynku pracy⁷.

2. Młodzi bezrobotni na rynku pracy

2.1. Metodologia podjętych badań

Podstawowym celem badań było zdobycie wiedzy w zakresie sytuacji młodego bezrobotnego na rynku pracy.

Szczegółowym celem badań jest ocena:

- okresu poszukiwania pracy przez bezrobotnego w wieku od 18 do 35 roku życia,
- sposobu poszukiwania pracy przez bezrobotnego,
- miejsc, w których poszukuje pracy,
- możliwości zmiany sytuacji bezrobotnego,
- rodzaju sposobu podjęcia pracy,
- przyczyn braku podjęcia pracy przez bezrobotnych,
- rodzaju posiadanego doświadczenia,
- stopnia korzystania z programów rządowych dla bezrobotnych,
- przydatności programów rządowych dla bezrobotnych,
- zainteresowania korzystania z programów rządowych przez bezrobotnych,
- pracy urzędu pracy pod kątem dysponowania odpowiednimi ofertami,
- szansy bezrobotnych na znalezienie pracy,
- najlepszych sposobów poszukiwania pracy przez bezrobotnych,
- stopnia posiadanych kwalifikacji,
- gotowości zdobycia pracy przez bezrobotnych,
- wskaźników (wiek, wykształcenie, miejsce zamieszkania).

Do oceny podjętej próby badawczej zastosowano narzędzie badawcze w formie kwestionariusza ankiety. Wszystkie pytania miały charakter zamknięty i były skierowane bezpośrednio do osób bezrobotnych.

⁷ M. Czechowska-Bieluga, A. Kanios, E. Sarzyńska, *Profile kompetencji społecznych osób pracujących i bezrobotnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2009, s. 38.

Badania ankietowe zostały przeprowadzone w październiku 2014 roku na grupie bezrobotnych województwa śląskiego. Wszyscy badani byli młodymi ludźmi w wieku od 18 do 35 lat, zameldowanymi i mieszkającymi w województwie śląskim.

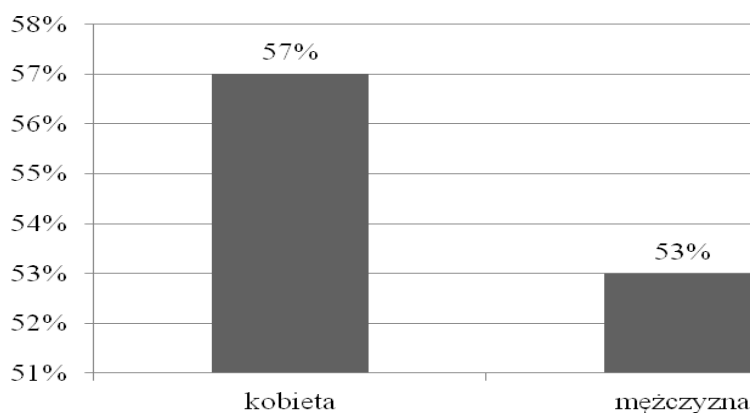
Respondenci mogli wskazywać w niektórych przypadkach więcej niż jedną odpowiedź, w związku z czym nie zawsze sumują się one do 100.

Przyjęto 100 poprawnie wypełnionych ankiet.

Rysunek 1 przedstawia podział respondentów ze względu na płeć.

Rysunek 1. Płeć badanych

Figure 1. Sex

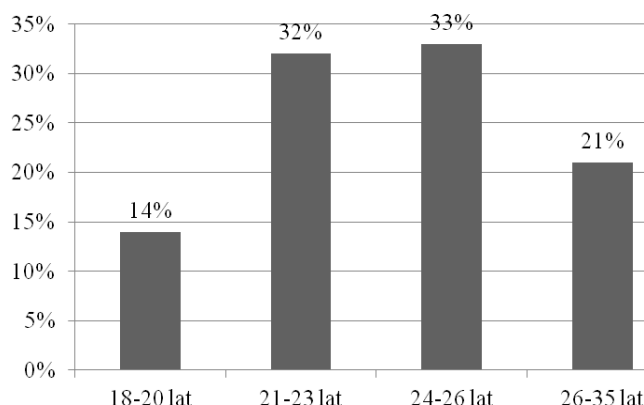

Źródło: opracowanie własne.

Na rys. 2 zaprezentowano wiek bezrobotnych. Najwięcej bezrobotnych było w wieku od 24 do 26 lat (33%), później kolejno w wieku od 21 do 23 lat (32%) oraz w wieku od 26 do 35 lat (21%). Najmniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku od 18 do 20 lat (14%).

Rysunek 2. Wiek badanych

Figure 2. Age

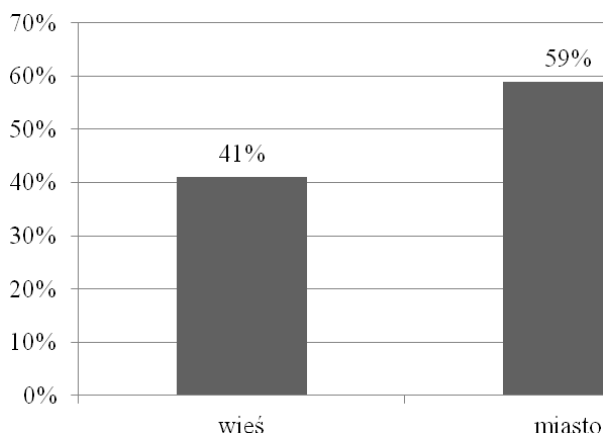

Źródło: opracowanie własne.

Młodzi bezrobotni mieszkają w większości w mieście (59%), 41% pochodzi ze wsi (rys. 3).

Rysunek 3. Miejsce zamieszkania

Figure 3. Place of residence

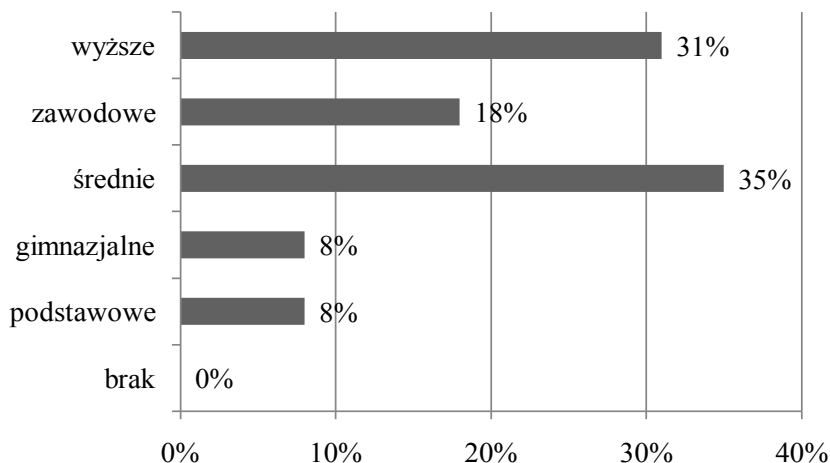

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 4 przedstawia wykształcenie osób bezrobotnych – największą grupę osób stanowiły osoby z wykształceniem średnim (35%) oraz wyższym (31%). Tylko 18% osób bezrobotnych posiadało wykształcenie zawodowe oraz 8% gimnazjalne i 8% podstawowe.

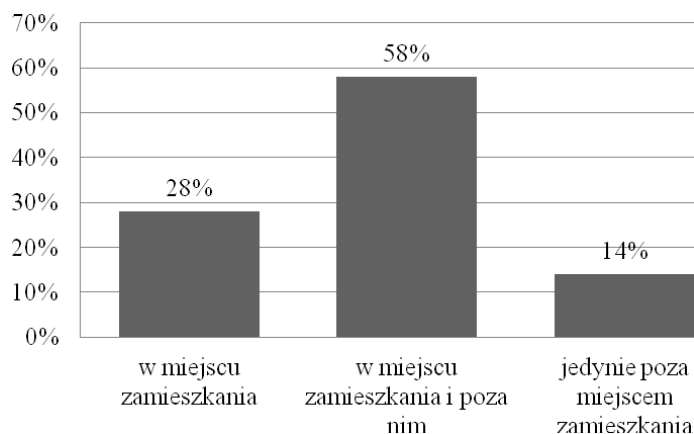
Rysunek 4. Wykształcenie

Figure 4. Education

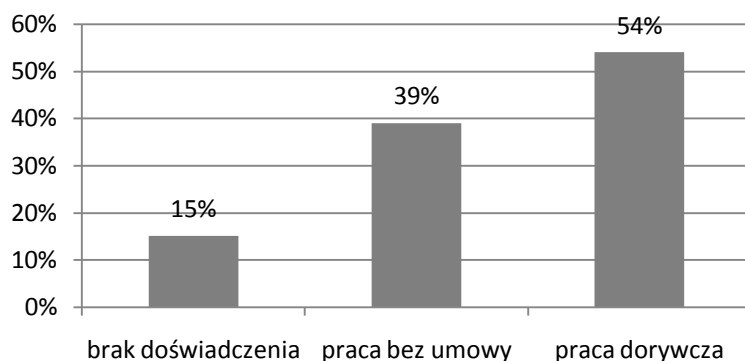
Źródło: opracowanie własne.

Bezrobotni poszukują pracy najczęściej w miejscu zamieszkania i poza nim (58%). W najmniejszym stopniu jedynie poza miejscem zamieszkania (14%) – rys. 5.

Rysunek 5. Miejsce poszukiwania pracy**Figure 5.** Area of job search

Źródło: opracowanie własne.

Na rysunku 6 przedstawiono rodzaj posiadanego doświadczenia zawodowego bezrobotnych. Najczęstszą odpowiedzią wśród bezrobotnych było zaznaczenie pracy dorywczej (54,00%). 39,00% badanych respondentów pracowało bez umowy⁸, 15,00% nie miało żadnego doświadczenia.

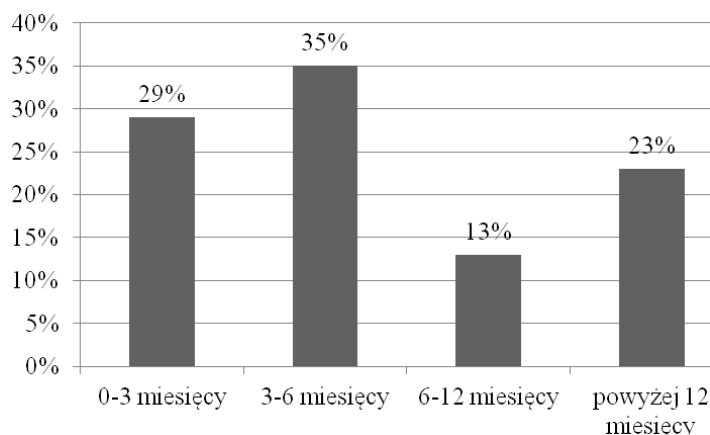
Rysunek 6. Rodzaj posiadanego doświadczenia zawodowego**Figure 6.** Type of work experience

Źródło: opracowanie własne.

Na rysunku 7 przedstawiono okres poszukiwania pracy przez bezrobotnego. Najczęściej bezrobotni (35%) poszukują pracy od 3 do 6 miesięcy, później od 0 do 3 miesięcy (29%) oraz powyżej 12 miesięcy (23%). W najmniejszym stopniu bezrobotni poszukują pracy w okresie od 6 do 12 miesięcy.

⁸ Autor, używając pojęcia „umowa”, ma na myśli sformalizowany dokument wiążący dwie strony i wynikające z tego postanowienia o charakterze wykonywania określonej pracy.

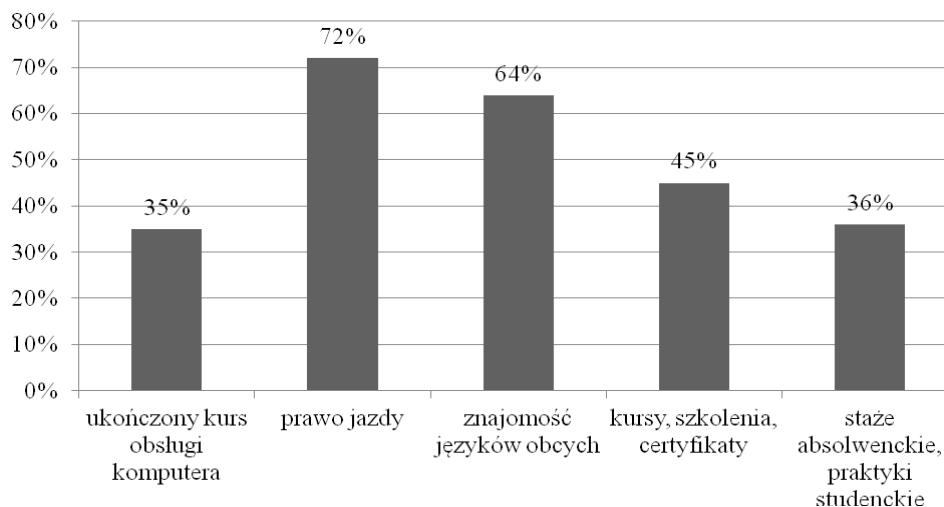
Rysunek 7. Okres poszukiwania pracy przez bezrobotnego
Figure 7. Time of looking for a job by the unemployed

Źródło: opracowanie własne.

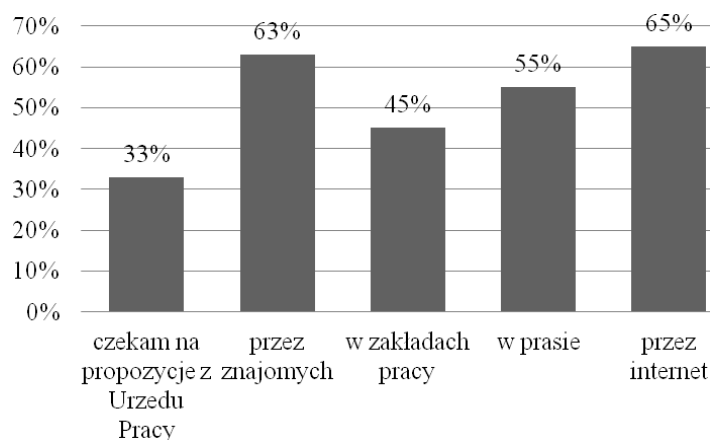
Na rysunku 8 przedstawiono posiadane kwalifikacje przez bezrobotnych, gdzie najczęściej występującą kwalifikacją jest prawo jazdy (72%), później znajomość języków obcych (64%) oraz posiadanie skończonych kursów, szkoleń bądź certyfikatów (45%).

Rysunek 8. Stopień posiadanych kwalifikacji
Figure 8. Degree of qualifications

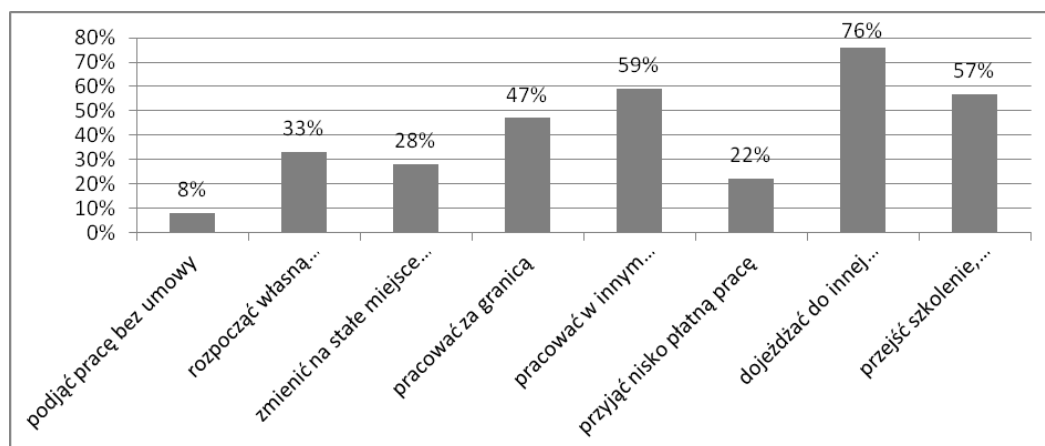
Źródło: opracowanie własne.

Na rysunku 9 przedstawiono sposób poszukiwania pracy przez bezrobotnego, gdzie najczęstszym sposobem poszukiwania pracy jest Internet (65%), następnie znajomi (63%) oraz prasa (55%). W najmniejszym stopniu w zakresie sposobu poszukiwania pracy bezrobotni wyczekiwali na propozycję z urzędu pracy (33%).

Rysunek 9. Sposób poszukiwania pracy**Figure 9.** The method of job search

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 10 przedstawia sytuacje, w których bezrobotni gotowi są podjąć pracę. W największym stopniu bezrobotni są przygotowani na dojazdy do pracy do innej miejscowości (76%), przejść szkolenie, przekwalifikować się na inny zawód (57%) oraz pracować w innym zawodzie (59%). W najmniejszym stopniu bezrobotni są w stanie podjąć pracę bez umowy (8%).

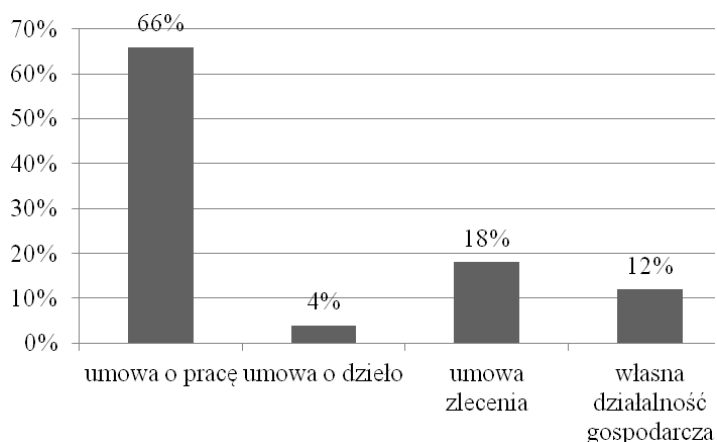
Rysunek 10. Czy dla zdobycia pracy jesteś gotowy...**Figure 10.** To get a job, are you ready to...

Źródło: opracowanie własne.

Bezrobotni najczęściej zdecydowaliby się na pracę na umowy o pracę (66%), co przedstawia rys. 11. Najmniejsze zainteresowanie wśród nich ma praca na umowę o dzieło (4%) oraz założenie własnej działalności gospodarczej (12%).

Rysunek 11. Zainteresowanie określonym typem zatrudnienia

Figure 11. Types of interest in employment

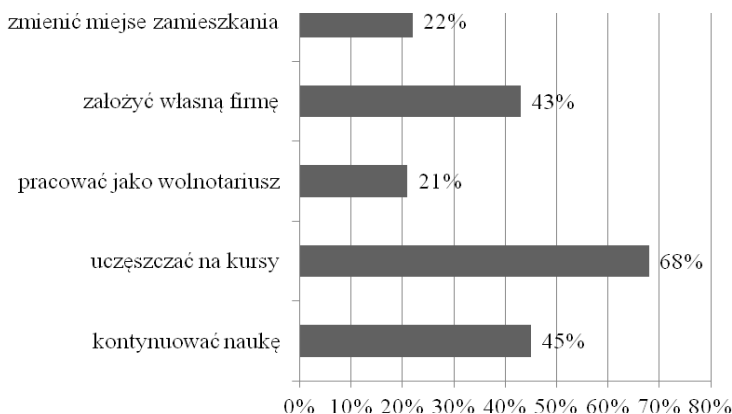
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 12 obrazuje sposoby zmiany sytuacji bezrobotnego, czyli przypuszczalne zdarzenia, które pozwolą w mniejszym stopniu zaklasyfikować osobę bezrobotną jako oczekującą na podjęcie pracy.

Sytuacja bezrobotnych najczęściej zmienia się wskutek uczęszczania na kursy (68%) lub kontynuowania nauki (45%), niektórzy bezrobotni podejmują decyzję o założeniu własnej firmy (43%). 45% badanych bezrobotnych jest przygotowana na kontynuację nauki. Tylko 22% bezrobotnych jest gotowych do pracować jako wolontariusz.

Rysunek 12. Sposoby zmiany sytuacji bezrobotnego

Figure 12. Ways to change the situation of the unemployed

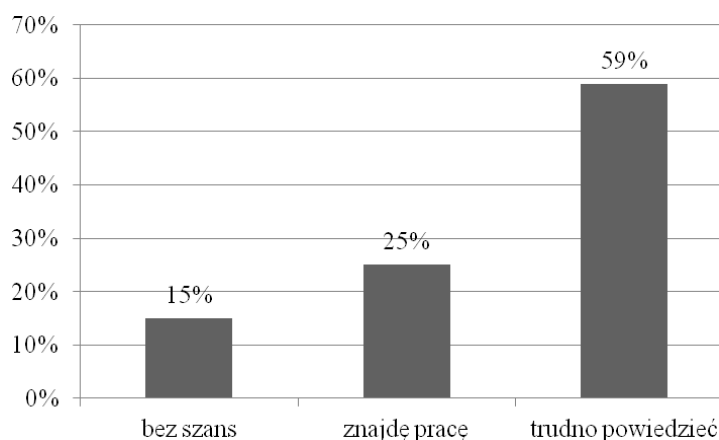

Źródło: opracowanie własne.

Na rysunku 13 przedstawiono wyniki badania w zakresie oceny szansy przez bezrobotnego na znalezienie pracy, gdzie aż 59% stwierdziło, że trudno jest powiedzieć, 25%, że znajdzie pracę, a 15%, że nie ma szans na zależenie zatrudnienia.

Rysunek 13. Jak oceniasz swoje szanse na znalezienie pracy?

Figure 13. How would you rate your chances of finding a job?

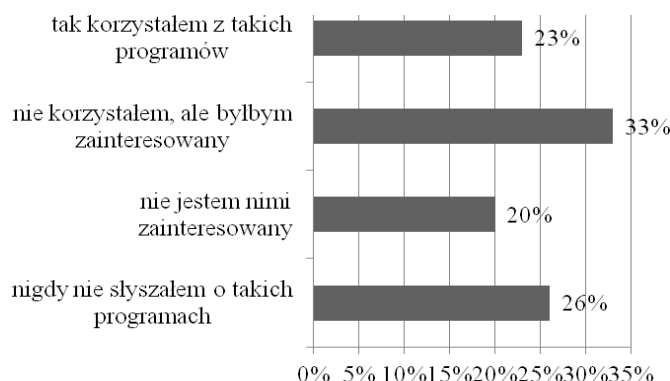
Źródło: opracowanie własne.

Na rysunku 14 przedstawiono stopień korzystania bezrobotnych z programów rządowych⁹.

Bezrobotni nie korzystali z takich programów, ale byłiby nimi zainteresowani (33%), 26% nigdy nie słyszało o takich programach, a 23% korzystało z takich programów. 20% nie jest zainteresowanych takimi programami.

Rysunek 14. Stopień korzystania z programów rządowych

Figure 14. The extent of use of government programs

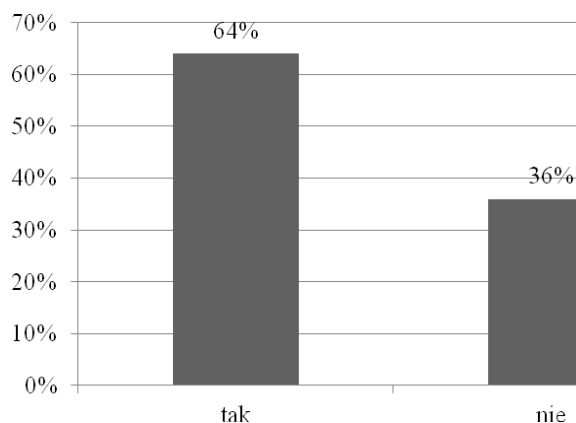
Źródło: opracowanie własne.

⁹ Są to programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji. Na przykład: program rządowy zwiększający aktywność zawodową bezrobotnych powyżej 1 roku.

Na rysunku 15 przedstawiono opinie dotyczące pomocy programów rządowych dla bezrobotnych. Większość badanych bezrobotnych (64%) twierdzi, że programy rządowe pomagają, natomiast 36% stwierdza, że nie pomagają.

Rysunek 15. Czy programy rządowe pomagają bezrobotnym?

Figure 15. Do government programs help the unemployed?

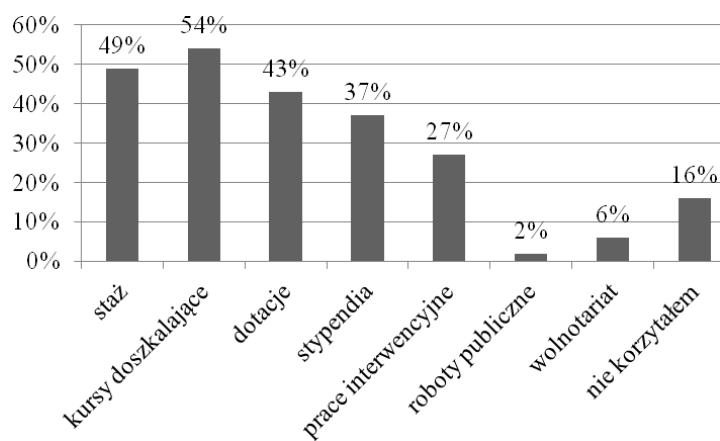
Źródło: opracowanie własne.

Na rysunku numer 16 przedstawiono programy rządowe, z których chciałyby skorzystać osoby bezrobotne.

Najczęściej wybieranymi programami rządowymi przez bezrobotnych są: kursy doszkalające (54%), staże (49%) i dotacje (43%) oraz stypendia (37%). Bezrobotni w najmniejszym stopniu chcą wykonywać roboty publiczne, bo tylko 2%, oraz wolontariat (6%).

Rysunek 16. Z jakich programów rządowych chcieliby skorzystać

Figure 16. Which government programs they would use.

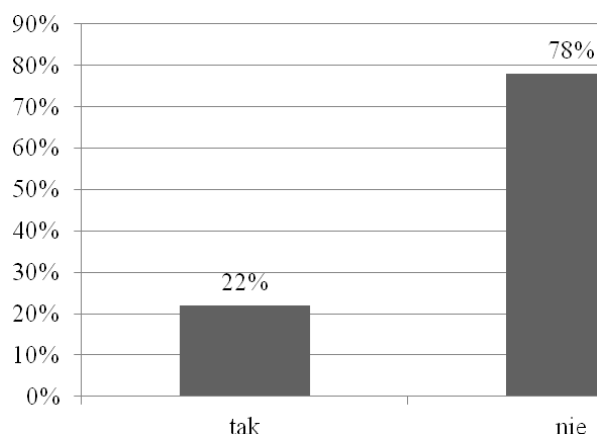

Źródło: opracowanie własne.

Odpowiedzi dotyczące dysponowania odpowiednimi ofertami przez urząd pracy przedstawiono na rys. 17. Większość badanych bezrobotnych respondentów (78%) twierdzi, że urząd pracy nie dysponuje odpowiednimi ofertami.

Rysunek 17. Czy twoim zdaniem urząd pracy dysponuje odpowiednimi ofertami

Figure 17. Do you think the employment office has relevant offers?

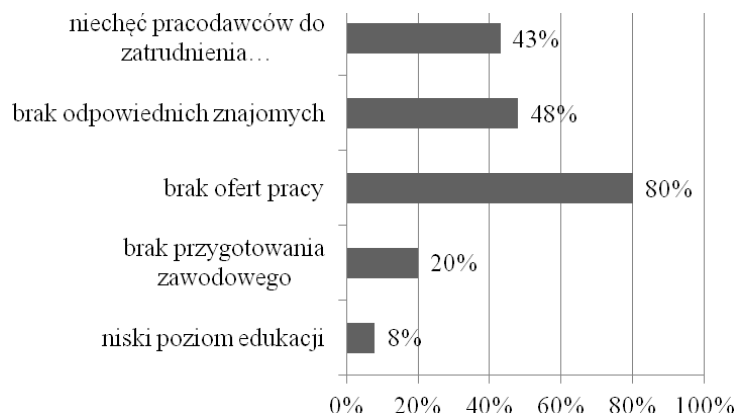

Źródło: opracowanie własne.

Na rysunku 18 przedstawiono przyczyny braku podjęcia pracy przez bezrobotnych, gdzie najczęstszą przyczyną jest brak ofert pracy (80%). Kolejnymi powodami braku podjęcia zatrudnienia przez bezrobotnych jest, według ich odpowiedzi, brak odpowiednich znajomych (48%) oraz niechęć pracodawców do zatrudniania niedoświadczonych pracowników (43%). W najmniejszym stopniu powodem braku zatrudnienia był niski poziom edukacji (7,84%) oraz brak przygotowania zawodowego (20%).

Rysunek 18. Przyczyny braku podjęcia pracy przez bezrobotnych

Figure 18. Reasons for lack of work for the unemployed

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie

Młodzi bezrobotni w wieku od 18. do 35. roku życia najczęściej pozostają bez pracy od trzech do sześciu miesięcy. Najbardziej pomocny w poszukiwaniu pracy okazuje się Internet oraz kontakty wśród znajomych. Wiele osób poszukuje pracy osobiście w zakładach pracy.

Urząd pracy nie jest jedynym miejscem, w którym można poszukiwać pracy. Młodzi ludzie nie postrzegają go jednak jako miejsce, gdzie można uzyskać oferty pracy. Autor uważa, że jest to niepokojące zjawisko, gdyż delegowany przez państwo organ budżetowy nie spełnia swojej roli. Z uwagi na charakter przeprowadzonych badań autor ogranicza się tylko do zakomunikowania tego zjawiska w województwie śląskim.

Bezrobotni w większości szukają zatrudnienia w miejscu zamieszkania i poza nim.

Najczęściej uczęszczają na kursy, kontynuują naukę lub zakładają własną działalność gospodarczą.

Bezrobotni najczęściej chcieliby być zatrudnieni na umowę o pracę. Twierdzą, że powodem braku podjęcia pracy jest brak ofert pracy, niechęć do zatrudnienia niedoświadczonych osób. Bezrobotni w większości nie posiadają doświadczenia. Chętnie skorzystaliby z pomocowych programów rządowych, chętnie też korzystają ze wszystkich form pomocy o charakterze finansowym, takich jak: kursy dokształcające, staże, dotacje, stypendia. Twierdzą, że urząd pracy nie dysponuje odpowiednimi ofertami zatrudnienia, co powinno zostać poddane analizie i stworzeniu miejsca w urzędzie pracy, w którym będą znajdowały się oferty pracy. Bezrobotni nie są w stanie określić swoich szans na rynku pracy, co świadczy o konieczności opieki psychologicznej, a może i nawet terapeutycznej.

Niepokojąca jest informacja, że w urzędzie pracy nie znajdziemy ofert pracy, jako w bezpośrednim miejscu do tego celu przeznaczonym. Okazuje się, że pracę łatwiej jest znaleźć poprzez krewnych, znajomych, ogłoszenie prasowe czy też bezpośrednie wizyty w zakładach pracy.

Zdecydowana większość bezrobotnych posiada dodatkowe kwalifikacje, takie jak: prawo jazdy, znajomość języków obcych skończone kursy i szkolenia.

Osoby bezrobotne w celu podjęcia zatrudnienia są gotowe na podjęcie pracy w innym mieście oraz pracę w innym zawodzie.

Problem bezrobocia jest cyklicznym, powtarzalnym zjawiskiem, niezwykle trudnym do rozwiązania.

Urzędy pracy nie spełniają swojej roli jako organ budżetowy państwa, a tam właśnie osoby bezrobotne powinny uzyskać pełną pomoc. Powinny być miejscem, w którym dochodzi do zarządzania kompetencjami młodych bezrobotnych. Jest to bardzo ważny i potrzebny aspekt na rynku pracy, istotnie wpływający na zachowanie stabilności funkcjonowania całego społeczeństwa.

Bibliografia

- Armstrong M., *Jak być lepszym menadżerem*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1997.
- Borkowski T., Marcinkowski A., *Socjologia bezrobocia*, BPS, Warszawa 1996.
- Chodorowski S., *Bezrobocie*, BPS, Wrocław 2006.
- Czechowska-Bieluga M., Kanios A., Sarzyńska E., *Profil kompetencji społecznych osób pracujących i bezrobotnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2009.
- Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227, z późn. zm.
- Młonek K., *Tradycja badań bezrobocia w Polsce – zagadnienia metodologiczne*, „Wiadomości Statystyczne” 1992, nr 6.
- Seweryński M., Wojtyła J. (red.), *Společne aspekty bezrobocia. Skutki i przeciwdziałanie*, Wydaw. Uczelniane Akademii Ekonomicznej, Katowice 2002.
- Solak A., *Problematyka pracy i bezrobocia w kontekście funkcjonowania rodziny*, Wydaw. WSP TWP, Warszawa 2010.
- GUS na dzień 1.11.2014, <http://www.bankier.pl/gospodarka/wskazniki-makroekonomiczne/stopa-bezrobocia-pol> [dostęp: 2014-12-26].

Nota o Autorze:

mgr Henryk Wojtaszek – autor kilkudziesięciu artykułów naukowych o zróżnicowanej tematyce mieszczącej się w aspektach zarządzania, doktorant Politechniki Częstochowskiej.

Author's resume:

Henryk Wojtaszek, author of dozens of scientific papers various subjects falling within the aspects of management, PhD University of Czestochowa.

Kontakt/Contact:

mgr Henryk Wojtaszek
Politechnika Częstochowska
42-200 Częstochowa,
al. Armii Krajowej 19B
e-mail: h.wojtaszek@interia.pl